

Landskap: Skåne Upptecknat av: Fridrika Limonsson
 Härad: Kävlinge Adress: Bansböhusby
 Socken: Bansböhus Berättat av: Anders Hansson,
 Uppteckningsår: 1924 Född år 1845 i Krogslösa i Bansböhus
(m. fl. sagozmän
utgivna i saml.)
m.t.

Uppteckningen rör sida.

- Nan haverde jorden plöjd till Norra Skälv. 1.
Näa kankaragnur lysur klart blin det vinter. 1.
Jultvåd iit duängar o. hästar vid vävarbetet.
Iai-tider. 1.
Vävarbetet, - mangi. 1-2.
"Om mun döljer ur kråga dom 1 maj, ger Erik av
och Ol af Kråga." 2.
Päskruckans dragan. 2.
Majssjungning 2-3.
"Gai kattun ur tunnan" 3.
Midsommarsvivanget. 3.
Julen. 3-4.

Skriv endast på denna sida!

11 sid.

4800

sid.

4.

Nyårsaffon.

Pettoraffon gick drängarna till varandra
o. göddkände.

4 - 5.

Tid tvecklingsstiden kommo tiggare med
stjärnvar o. sjönga.

5.

Postens tivonde.

5.

Den som först ringde in det nya året fick det
bästa kommet.

5.

Da pista höstalasset var inkört skulle pigan
skynda sig o. stänga portarna.

5.

Bartolomus skulle man ha huggit vägen.

5.

När du hadde utträskat slago de logporten m.
slagom.

5.

Innan dag jul sällanvis adka över nötkva-
tun, - mot löss.

5.

Lamm, som höll på att dä, skulle bryggaras innan
det var riktigt dött, - de andra skulle trivas bättre.

5.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4800

sud.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- Tai man sålde grisar el. andra djur drog de
bort el. hoi av dem, - skulle ej springas bort m. turum. 5.
- Nöden, som betydde tur o. otur. 6.
- Ihydd mot maran. 6.
- Mägi eft. halmning. 6
- Klok grumma, Rantam, tokade djursjukdomar. 7.
- Ordotär. 7.
- Lugille. 8.
- "Brydgille", "skutlugille" o. "handugille". 8-9.
- Briällsp. 9-10.
- Recept på "grynahanga" o. "granshager" (govin). 10.
- Julaffon sätter ett fat gröt på en bjälke i logen. 11.
- Skalla vättarna. 11.
- Lihfändar syntes om vättarna. 11.
- Vassel. 11.

Folkminnespristävlar.

Råns
Häggenhd
Barsebäck
1927

Mrs. Fredrika Hansson

Bör. av Anders Hansson

Född 1845 i Kägelösa

f.d.

Trickaren och lantbrukaren

Auders Hansson född, i Kägelösa i
Barsebäcks socken, Marjagers härad, Malmö
hus län 1845. De flesta av sedan antecknade
seder ö bruk iaktogs i hans föräldrahem. (som
sedan var mitt barndomshem, och nu inneha-
vet av en min broder) När icke komma i tiden
Min sagesman berättal: May hade alltid
(plöjt jorden till Michaeli.) När karlavagnen
lyker klart blir det vinter, och då det är en
ljus-gård omkring mänen blir den sträng
winter. | När man så började vara skulle
såväl drängar + som hästar ha var sin bid
av julabrod, för di skulle ble starka och
uthållia. | Läskolle vi se etter när eblaträin
di blämma, för då va de tid o så horne,
och ble de ente i maj, så lona vi dagar
in i juni. | En ryggen ^{Kjöckens} harre (kalv) och en
drypanes mögvagn "(var ett tecken till att
vålskött lantbruk). | Bruna bönor sattes på
Beda-dagen, d. 27 maj. | När di så skulle börja
vara skolle reskafen sätas över gären av
+ Med drängar o pigor menades även hemmavarande soner och
dottrar.

1a

LUND UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4800

Om fastlags frigo pigorna bultar av draugarna.
draugarna skulle då i pengåld ha påskägg
av pigorna. Fastlags-måndag gingo draug-
arna och hämta pigorna till dans, som de
hade ställat till på någon gård.

drängarna, o utom husen. / När man så skulle
köra ud sän, skulle munnen (munnen) va
framför i vagnen. / Man skulle så sätta en
gammal tällekruv i joren ogea (under) den
foste säcken som skulle sätta innan man
satte säcken på marken. /

Om morn döljer en kråga den 1 maj, ger Erik
asc, och Olof & kaga. /

Påskveckans dagar benämndes här: Bolla-
måndag, vesterlös-dag, askéons-dag, skär-
torsdag, längafredag, skittalördag. /

Maj sjöngs hela natten mellan den siste
april och första maj, av fräghettarnas drängar
Man sjöng: All världens skapare av evighet
ar nu

"Här sätter vi maj uti ett tak,
maj är välkommen!"

Det får ni se i morgon dag.

Glad oss Gud och sådan söt sommar.

^{All världens skapare av evighet}
Vi vinterns tvang ur landet drov,

Maj är välkommen

Och sommar det tillbaka bly!

Glad oss Gud och sådan söt sommar.

Itra verser, men glömt dem.

Till sist: Om ni är glada, då kommer vi igen
med 6 korgar på rad, om ni vill låta oss få
lite av vad ni har. Och så till slut sjöngs psal-
men 394 v.6. Den blomstertid nu kommer, med
lust och färgning stor. Du walkas ljusa somma-

3 Då gräs och gröda gror. Med blid och ljuvlig
varme, till allt som döll, sig solens strålar
närmat; Och allt blir återföll. JURID UNIVERSITETIS
SÄSON: ägg flask bröd
||| Allt man då fall för majisjungandet samlades till ett ställe, där annandagning firades med att slå katten ur tunnan.

Drägarna klädde då ut sig och redo på utklädda hästar, i en runda ring, med en tunna uppsatt på en stång, var i en katt (enare en brännvinflaska) befann sig. Den gällde nu att kunna slå sönder tunnan. Den som slog det sist slaget så att katt eller flaska ramlade ut den blev kung för den dagen. Sen hölls gille på maten man fåte, och dans och lekar.

X Midsommarafton firades med majstång, täl klädd med blommor och grön, flagga i topp och krousar på korsetarna, violmusik och dans omkring stången. Den var rest vid borgen här i Parseberg. Emellanåt blev folket trakterat med hemmabryggit öl, av greve Hamilton. Åver midsommardagen firades på samma sätt.

Julafton då allt var sopat och fint och gässen fall havre i sället (för att de skulle värpa många ägg under den kommande våren) gick folket in i stugan och satte sig till bordet i skymningen. Den yngste pojken skulle läsa bordet ner, sen fick man smårbrö (ursött) kagebrö (räktebröd) smör och ost, så bruna bönor, rullkorv,

”^a På julbordet stod två ljus, Salomonsfat.
Det var ett temafat med att allt det kokta
fläsket och köttet, höge upplagi, dessutom
skulle det bröd man skar av till måltider-
na ligga i en hög på bordet under hela
julen, då man åtit lades duken somman
och lades över brödkakorna.

lungkorv, så färsk soppa med fläsk och kött
 i soppan. klockan 10 sylta ö rödbetor lutfisk.
 klockan 12 natten risengröt. Därefter sjungs
 Var hälsad sköna morgonstånd.
 Mellan måltiderna födrevs tiden med lekar
 såsom: Gå med posten, Låna varme, Prega Per Ottas
 kärra, Ringla studahorn, Sko-hår, Blundboek,
 Samt åt gå julaspöge; ungdomen klädde ut
 sig, pojke drängar och tjejer bytte kläder och
 gick från går till går, ibland med musik med
 sig och ån föreställande krämvare, med allehanda
 varor till salu såsom: selapiunnar, setaörnor
 osv m.m. Ibland föreställde de barberare, de
 "Raga Herodes". De blev trakterade av värdfolken
 med brännvin och ^{vare} sticka grynahaga på en
 goarskaga (goran). Nyårs afton gick det ungefär
 likadant till. Juldagmorgon fingo de upptävad
 lutfisk och risengröt med kohöt öl. Julatton o jul-
 dd får vi så need sul vi vil ha, men andajul
 gölmen mor sitt goa sul." Julklapparna kast-
 lades in om dörren, eller också ställdes en julgranskä
 klädd och med tända ljus i farstun, så banka-
 man i stedorten och försvann, det gällde nu
 för de innevarande att få fast dem som varit
 där med gävorna, och trakteradem. Nyårs afton
 vankades ärter o fläsk i stället för soppan, tretton-
afton vitkalsoppa, de återiga måltiderna varo
 lika med julaftron. Trettionaftron gick drängarna
 till varandra och möja (gödsila) ut eller in, "allt"

4800

etter som godvånen va te." Dē vill tāga 5
var dē en god vān gjorde man fint i stallen
annars kunde dē hända att de fyllde stallen med
godtd mōg, vānde hästarne hēti om i spiltan,
m. m. Vid trettoundags tiden kommo tiggare
med stjärnan, och sjöng, (sången minnes han in
de finna då en slav och mat.)

Till jul skulle prosten ha 2 stora grova bro på 15
skalpund, 2 kagebro, 1 gatasia, i övrigt 10:de av
allting såsom kalv, fol, lam och seneget, (säde
karvar) en gång på sommaren ostmjölk, på
hösten & se kycklingar.

"Den som forsi kom te kyrkhlockan och ringa
in de nya året, den fick de bästa horned."

"Då man hört in det sista höstalasset skulle
pigas skynda sig att stänga portarna så skur
all djuravel bli honkbän, och roggav få mång
grisa." "Bartolomeus skulle man ha hagged hu
eller flög den av." (Dē blev alltid storm då)

"Var di hade ^{med plejebus (slagau)} uttasked (utträskat) slo di i
loporten, da skulle moran baga stingkragor
(sting = tjock) Annundagjul sällades aska
över nötkreaturen för att de inte skulle få
lus. - Om ett litet lam höll på att dö, skulle
dē begravas innan dē var riktigt död, för att
de andra skulle trivas bättre. Då man sälde
grisar eller andra djur, drog de lite borti
eller här av dem, "för att di ente skulle sprin
bori med turmen!"

Barsebäck, Helsingfors; 6. 1924.

När de skulle köra till stan eller annars bort, så ritades ett kart på marken med pisken framför hästarna, över vilket de skulle gå. Mötte man då en ung flicka när man körde bort, betydde det otur, var det däremot en man var det särskild tur. Man satt vid växterna sida och körde, temoaus sida, höger hällades frå-maus-sida. Om marou flätade manen på hästarna ansågs det vara bra, men ibland då man ville skydda dem därför bands trollknoto i manen. Dessa bestod av i trådar insyda divelstrick, som någon klok gjort i ordning. Då en ko halvät, och skulle njölkas första gången efter kalvningen, skulle en ellsak och quicestenen ligga i spannen under njölkningen, spannen skulle hålla under förklädet då man gick ut att njölka likaledes skulle förklädet hållas över njölken, då man gick in med den. Då han första gången skulle ut efter kalvningen skulle ett stål hänga över dörren, och ett stål skulle ligga på dörrtröskeln. t. ex. en yxa. Då något kommit bort eller man förlorat något ting, tog man ett säll och borra hål i svepet och stack spetsar ^(en psalmbok lagd mittför) in av en ellsak i det, man tog med sig

öglorna och höll, man tänkte nu på den man miss trodde, var dete nu den, så hörde det hela på sig, var dete inte den personen så stod dete stilla. Ibland sade kloka gummor att dete var den förste som kom och ville lära mänting.

Ett år dogo sje stycken hättar, man tillkalla de då Rautah, en klok gumma från Ånvelöv, han barrade nu hål i karvirkestolpar och stolparna i inredningen och lärströijklarna och satte i hålen trollknutor, sedan fylldes hålen med blåmor och en tråppropp, så att de inte skulle synas. Sjukdomen var förmodligen kvarka ö lungrotta.

En notkreaturssjukdom, troligen mul- och klövsjuka botades genom att mellan klovarna sätta med härsahärsrep (tagelrep) och sedan smörja med nitriol.

Vägra gamla ordslöv:

Regnar de nige mest, blir de regn hela ugan, (veckan) för visse.

Som månaden går ing, går den ud.

Längfredes våda, kommer näingen man te och gråda, (gråta)

Julen e en herremare, påska har de kan pingsem ee en tyggemare.

När Else Ola Bengts född 1838
i Barsebäck, på den gård, hon sedan tiden
bebodde tills hennes man och enda son dogo.

Lergille: Leran kördes i en stor bukkel (hög,
så låg man vare ^{vatten} på, och så red man med
hästar i den för att få lerad smidigt.
När så byggmästaren rest upp timret, med
hjälp av drängarna, så skulle drängarna
hulla leran till bygningen, där förrut
satts stakar mellan timret, och så smodda
halmband trälts mellan dessa, men var
den pigorads tur att klina leran på.
Den gick så till att störstpigan stod vid
ytersidan och minstpigan vid innersidan
av den vägg som skulle leraslätt, man
slog ^{med händerna} ner leran ~~på~~ ^{upp} på väggen på var sin
sida om den, sen stätdes den med en ler-
slätt så att den skulle bli nägorlunda
slätt. Så kunde det vara mellan 10 och 15 par
ungdomar, sen på kvällen var det spel och
dans för dem, och så mad förstass.

Så dagen efter var det gille för de äldre.

Prydegille: Då hören (linet) skulle brytas
(bråkas) som var manufakturare, och börjades
vid middagstiden, ^{vankades till} ~~sedan manatit~~ middag
~~sous bestod av~~: sopra med lambkött, och

risgrusvälling. På kvällen sen man åt sig mat, fick var och en, en stor mat med sig hem bestående av hagebro, smör och ost. Brydemaden kallades den.

Dagen efter var det sketegille. Det var då att sketta dete uppråkade linet, som utfördes av en 8 i 10 stycken kvinnor. Man fick då av den goda maden man hafte till brydgilled soppor med kött till middag, äggakaka till kväll, och så en stor mat med sig hem, skettemaden.

Kardegille. Då toed fullen) skulle köras, (innan dete skulle spinnas,) uppåbåda det en 8 i 10 kvinnor, som kommo på morgon och hölla på till kl. 10-12 på natten, mot en betalning av 25 åre. Först vankades dore bestående av sill ö pannorfflor (potatis) varav dricka, till lillenmiddag; pannabager, till middag: soppor med kyd, (kött) till på efter middan kaffe och kagar, till kväll smör, brö, ost, skekt sill, eller äggakaka, och så när man fick slut risegröd eller välling. Röligt var de då om man sjöng, för att man skulle kunna hålla sig vaken på kvällen.

Brälop: Brögemannen, (brudgummen) och hans släkt kommo stassnes till kyrkan (om de va udnabyare) utsocknes ifrån

med musik i teteu, bruen kom med sin
släkt från sitt hem, där sen bröllopet skulle
stönda i dagarna. Prinsen var klädd i
en vadmalts- eller klädesdräkt, ^{med silversmycken} på huvudet
hade han en silverspets som stod upp
som en krona runt om, från denna gick en
massa olika färgade och blommiga siden-
band, ungefär en åren långa som hängde
neråt ryggen. Dessa kallades hörbann.
Dagen efter skulle han bärta kringekluten,
som var olik den han använde som flicka.

Grynkaka: Man kokte risgröt tills
grynen varo halvkokta, sen rördes russin
agg, mjölk och socker i, man bakte
den i koverfaded (kopparfatet) med en plåt
över och torvglöder på denna, likaså under
fatet.

Goaruskager (jorau) Mjölk, agg, mjölk och
socker, lite braunvin rördes samman, så det
blev en fast deg som kunde kavlas ut, man
skar ut stycken som passade till järnet, som
var att öppna som en sak, lade en lit på, stak
järnet i elden för att bakas.

Upptecknat av Fredrika Simonsson
(Mittmann får icke komma)
i tidningen

Barsebäcksby

m 7 "

Min fader berättar att han har hatt farfader
Lantbr. Nils Nilsson i Härkeberga född
1798 brukade man julafton sätta ett stort
fat gröt ut på en bjälke i logen.
Det skulle naturligtvis vara till tontor
och nisar, och den grötten blev alltid
uppnäten.

Då man slog ut hela vatten skulle
man spotta 3 gånger försä, för att inte
skälla vättarna. Detta var på 1860-talet

Min farmoder brukade berätta
att hon kunde se likfärdar och dylikt
då hon var ute och åkte om vätterna.
Likaså kunde hon höra om kvällarna,
då hennes man var borta, att någon kom
körande uppåt gården, och då hon såg
efter var dor ingen, men får, kalla hon
det. Hon var född 1822.

Detta sista faller kanske utom rämen
för de övriga.

Fredrika Linousson

(Brevet med. Basebackslag)